

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (neljas koda)

31. jaanuar 2019*

Apellatsioonkaebus – Ühine välis- ja julgeolekupoliitika – Iraani Islamivabariigi vastu võetud piiravad meetmed – Rahaliste vahendite ja majandusressursside külmutamine – Loetellu kandmise tühistamine Euroopa Liidu Üldkohtu poolt – Selliste isikute ja üksuste, kelle vara külmutatakse, loetellu kandmise kriteeriumide muutmine – Uuesti loetellu kandmine – Tõendid, mille kuupäev on varasem esmakordsest loetellu kandmisest – Enne esmakordset loetellu kandmist teadaolevad faktilised asjaolud – Seadusjõud – Ulatus – Õiguskindlus – Õiguspärase ootuse kaitse – *Ne bis in idem* põhimõte – Tõhus kohtulik kaitse

Kohtuasjas C-225/17 P,

mille ese on Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 56 alusel 27. aprillil 2017 esitatud apellatsioonkaebus,

Islamic Republic of Iran Shipping Lines, asukoht Teheran (Iraan),

Hafize Darya Shipping Lines (HDSL), asukoht Teheran,

Khazar Shipping Lines, asukoht Anzali Free Zone (Iraan),

IRISL Europe GmbH, asukoht Hamburg (Saksamaa),

Qeshm Marine Services & Engineering Co., varem IRISL Marine Services and Engineering Co., asukoht Qeshm (Iraan),

Irano Misr Shipping Co., asukoht Aleksandria (Egiptus),

Safirán Payam Darya Shipping Lines, asukoht Teheran,

Marine Information Technology Development Co., varem Shipping Computer Services Co., asukoht Teheran,

Rahbaran Omid Darya Ship Management Co., *alias* Soroush Sarzamin Asatir, asukoht Teheran,

Hoopad Darya Shipping Agency, varem South Way Shipping Agency Co. Ltd, asukoht Teheran,

Valfajr 8th Shipping Line Co., asukoht Teheran,

esindajad: M. Lester, QC, ja *solicitor* M. Taher,

apellandid,

* Kohtumenetluse keel: inglise.

teised menetlusosalised:

Euroopa Liidu Nõukogu, esindajad: J. Kneale ja M. Bishop,

kostja esimeses kohtuastmes,

keda toetab:

Euroopa Komisjon, esindajad: D. Gauci ja T. Scharf,

menetlusse astuja esimeses kohtuastmes (T-87/14),

EUROOPA KOHUS (neljas koda),

koosseisus: Euroopa Kohtu president K. Lenaerts neljanda koja presidendi ülesannetes, kohtunikud T. von Danwitz (ettekandja), C. Lycourgos, E. Juhász ja C. Vajda,

kohtujurist: E. Sharpston,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

olles 13. septembri 2018. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Islamic Republic of Iran Shipping Lines (edaspidi „IRISL“), Hafize Darya Shipping Lines (HDSL), Khazar Shipping Lines, IRISL Europe GmbH, Qeshm Marine Services & Engineering Co. (varem IRISL Marine Services and Engineering Co.), Irano Misr Shipping Co., Safiran Payam Darya Shipping Lines, Marine Information Technology Development Co. (varem Shipping Computer Services Co.), Rahbaran Omid Darya Ship Management Co. (*alias* Soroush Sarzamin Asatir), Hoopad Darya Shipping Agency (varem South Way Shipping Agency Co. Ltd) ja Valfajr 8th Shipping Line Co. paluvad oma apellatsioonkaebuses tühistada Euroopa Liidu Üldkohtu 17. veebruari 2017. aasta otsus Islamic Republic of Iran Shipping Lines jt vs. nõukogu (T-14/14 ja T-87/14, EU:T:2017:102, edaspidi „vaidlustatud kohtuotsus“), millega Üldkohus jättis rahuldamata nende hagi, milles nad palusid:
 - kohtuasjas T-14/14 tühistada neid puudutavas osas nõukogu 10. oktoobri 2013. aasta otsus 2013/497/ÜVJP, millega muudetakse otsust 2010/413/ÜVJP, mis käsitleb Iraani vastu suunatud piiravaid meetmeid (ELT 2013, L 272, lk 46), ja nõukogu 10. oktoobri 2013. aasta määrus (EL) nr 971/2013, millega muudetakse määrust (EL) nr 267/2012, milles käsitletakse Iraani vastu suunatud piiravaid meetmeid (ELT 2013, L 272, lk 1), (edaspidi „2013. aasta oktoobri vaidlusalused aktid“);
 - kohtuasjas T-87/14 esiteks tunnistada otsus 2013/497 ja määrus nr 971/2013 kohaldamatuks ning teiseks tühistada neid puudutavas osas nõukogu 26. novembri 2013. aasta otsus 2013/685/ÜVJP, millega muudetakse otsust 2010/413/ÜVJP, mis käsitleb Iraani vastu suunatud piiravaid meetmeid (ELT 2013, L 316, lk 46), ja nõukogu 26. novembri 2013. aasta rakendusemäärus (EL) nr 1203/2013, millega rakendatakse määrust (EL) nr 267/2012, milles käsitletakse Iraani vastu suunatud piiravaid meetmeid (ELT 2013, L 316, lk 1), (edaspidi „2013. aasta novembri vaidlusalused aktid“).

Vaidluse taust

- 2 Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Julgeolekunõukogu (edaspidi „julgeolekunõukogu“) võttis 23. detsembril 2006 vastu resolutsiooni 1737 (2006), mille punkt 7 keelab Iraani Islamivabariigil eksportida kaupu ja tehnoloogiat, mis on seotud tuumarelvade leviku tõkestamise seisukohast tundliku tuumaenergiaalase tegevuse või tuumarelvade kandesüsteemide väljatöötamisega.
- 3 24. märtsil 2007 võttis julgeolekunõukogu vastu resolutsiooni 1747 (2007), mille punkt 5 keelab Iraani Islamivabariigil otse või kaudselt tarnida, müüa või üle anda tema territooriumilt või tema kodanike vahendusel või tema lipu all sõitvaid laevu või lennukaid kasutades relvi ja relvadega seotud varustust.
- 4 9. juunil 2010 võttis julgeolekunõukogu vastu resolutsiooni 1929 (2010), mille eesmärk on laiendada julgeolekunõukogu varasemate resolutsioonidega kehtestatud piiravate meetmete ulatust ja võtta Iraani Islamivabariigi vastu täiendavad piiravad meetmed.
- 5 17. juunil 2010 väljendas Euroopa Ülemkogu rõõmu resolutsiooni 1929 (2010) vastuvõtmise üle ning kutsus Euroopa Liidu Nõukogu üles võtma meetmed selles resolutsioonis ette nähtud meetmete rakendamiseks ja samuti kaasnevad meetmed, et toetada läbirääkimiste teel lahenduse leidmist kõikidele muredele, mida jätkuvalt põhjustab Iraani Islamivabariigi tuuma- ja raketiprogramme toetavate tundlike tehnoloogiate arendamine (edaspidi „17. juuni 2010. aasta deklaratsioon“). Need meetmed pidid käsitlema Iraani kaubandus-, finants- ja transpordisektorit, sealhulgas IRISLi ja tema tütarettevõtjaid ning gaasi- ja naftatööstuse suursektoreid. Samuti räägiti vara külmutamise meetmete laiendamisest eeskätt Iraani revolutsioonilise kaardiväekorpuse liikmetele.
- 6 Nõukogu tegi 26. juulil 2010 otsuse 2010/413/ÜVJP, mis käsitleb Iraani vastu suunatud piiravaid meetmeid ning millega tunnistatakse kehtetuks ühine seisukoht 2007/140/ÜVJP (ELT 2010, L 195, lk 39); selle otsuse põhjendustes 4, 5, 7 ja 8 on märgitud alljärgnev:

„(4) [...] Julgeolekunõukogu võttis 9. juunil 2010 vastu resolutsiooni 1929 (2010) [...].

(5) Euroopa Ülemkogu [kutsus] 17. juunil 2010 nõukogu võtma meetmeid [julgeolekunõukogu resolutsioonis 1929 (2010)] ettenähtud meetmete rakendamiseks, ning samuti kaasnevaid meetmeid [...].

[...]

(7) [R]esolutsiooniga 1929 (2010) laiendatakse [...] resolutsiooniga 1737 (2006) kehtestatud finantsalaseid ja reisimist käsitlevaid piiravaid meetmeid täiendavalt isikutele ja üksustele, sealhulgas Iraani revolutsioonilisse kaardiväekorpuse kuuluvatele isikutele ja üksustele ning [IRISLi] üksustele.

(8) Vastavalt [17. juuni 2010. aasta deklaratsioonile] tuleks [j]ulgeolekunõukogu [...] poolt kehtestatud sanktsioonidele täiendavate isikute ja üksuste suhtes kohaldada Euroopa Liitu lubamise piiranguid ning rahaliste vahendite ja majandusressursside külmutamist [...].“
- 7 Selle otsuse artikli 20 lõike 1 punkt b nägi ette, et külmutatakse „[...] isiku[te] ja üksus[te], kes on kaasatud või otseselt seotud [...] tuumaenergiaalaste tegevustega Iraanis [...] või kes neid tegevusi toetavad, [...] ning isiku[te] ja üksus[te], kes on aidanud määratud isikutel või üksustel [j]ulgeolekunõukogu resolutsioonide 1737 (2006), 1747 (2007), 1803 (2008) ja 1929 (2010) või käesoleva otsuse sätetest kõrvale hoida või neid sätteid rikkuda, ning teis[te] [IRISLi] kõrgetasemelis[te] liikme[te] ja üksus[te] ning [tema] omanduses või kontrolli all oleva[te] või [tema] nimel tegutseva[te] üksus[te], kes on loetletud II lisas“, rahalised vahendid ja majandusressursid.

- 8 Apellantide nimed kanti selle otsuse II lisasse; IRISLi puhul põhjendati seda eeskätt sellega, et ta „on olnud seotud sõjalise otstarbega kaupade, sealhulgas Iraanist pärinevate keelatud kaupade veoga. Kolm sellist vahejuhtumit hõlmasid selgeid rikkumisi, mis esitati [j]ulgeolekunõukogu [...] sanktsioonide komiteele [...]“, ja teiste apellantide puhul sellega, et nad olid IRISLi omanduses või kontrolli all või tegutsesid tema nimel.
- 9 Samal päeval, see tähendab 26. juulil 2010 lisati apellantide nimed nõukogu rakendusmäärusega (EL) nr 668/2010, millega rakendatakse määruse (EÜ) nr 423/2007 (mis käsitleb Iraani vastu suunatud piiravaid meetmeid) artikli 7 lõiget 2 (ELT 2010, L 195, lk 25), eelmises punktis nimetatutega sisuliselt samadel põhjendustel nõukogu 19. aprilli 2007. aasta määruse (EÜ) nr 423/2007, mis käsitleb Iraani vastu suunatud piiravaid meetmeid (ELT 2007, L 103, lk 1), V lisa toodud loetellu.
- 10 Nõukogu 25. oktoobri 2010. aasta määruse (EL) nr 961/2010, milles käsitletakse Iraani vastu suunatud piiravaid meetmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus nr 423/2007 (ELT 2010, L 281, lk 1), artikli 16 lõike 2 punktis d nähti ette, et külmutatakse rahalised vahendid ja majandusressursid, mis kuuluvad selle määruse VIII lisa loetletud isikutele, üksustele ja asutustele, kelle puhul on kindlaks tehtud, et nad „on juriidilised isikud, üksused või asutused, mis kuuluvad [IRISLile] või on tema kontrolli all“. Seda loetellu kandmise kriteeriumi korralditi sisuliselt nõukogu 23. märtsi 2012. aasta määruse (EL) nr 267/2012, milles käsitletakse Iraani vastu suunatud piiravaid meetmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus nr 961/2010 (ELT 2012, L 88, lk 1), artikli 23 lõike 2 punktis e.
- 11 Apellantide nimed jäeti hiljem edasi määruse nr 961/2010 VIII lisasse ja määruse nr 267/2012 IX lisasse sisuliselt samadel põhjendustel nendega, mida on nimetatud käesoleva kohtuotsuse punktis 8.
- 12 Üldkohus tühistas 16. septembri 2013. aasta otsusega Islamic Republic of Iran Shipping Lines jt vs. nõukogu (T-489/10, EU:T:2013:453, edaspidi „16. septembri 2013. aasta kohtuotsus“) apellante puudutavas osas otsuse 2010/413 II lisa, rakendusmääruse nr 668/2010 lisa, määruse nr 961/2010 VIII lisa ja määruse nr 267/2012 IX lisa põhjendusel, et nõukogu ei olnud õiguslikult piisavalt põhjendanud oma väidet, mille kohaselt IRISL oli aidanud ühel loetellu kantud isikul või üksusel rikkuda julgeolekunõukogu resolutsioone, ega olnud tõendanud, et IRISL oli toetanud tuumarelva levikut seeläbi, et vedas kolm korda sõjalise otstarbega kaupa relvaembargot rikkudes.
- 13 Nõukogu tegi 10. oktoobril 2013 otsuse 2013/497. Selle otsuse põhjenduses 2 on märgitud, et loetellu kandmise kriteeriume seoses rahaliste vahendite külmutamisega isikute ja üksuste suhtes, kes on aidanud loetellu kantud isikutel või üksustel kõrvale hoida asjaomaste julgeolekunõukogu resolutsioonide või otsuse 2010/413 sätetest või kõnealuseid sätteid rikkuda, tuleks kohandada selliselt, et need hõlmaksid isikuid ja üksusi, kes on ise hoidnud kõnealustest sätetest kõrvale või neid rikkunud.
- 14 Selle otsusega muudeti otsuse 2010/413 artikli 20 lõike 1 punkti b sõnastus järgmiseks:
- „[...] isikud ja üksused, kes on kaasatud või otseselt seotud [...] tuumaenergiaalaste tegevustega Iraanis [...] või kes neid tegevusi toetavad, [...] ning isikud ja üksused, kes on [j]ulgeolekunõukogu resolutsioonide 1737 (2006), 1747 (2007), 1803 (2008) ja 1929 (2010) või käesoleva otsuse sätetest kõrvale hoidnud või neid rikkunud või aidanud loetellu kantud isikutel või üksustel nendest sätetest kõrvale hoida või neid sätteid rikkuda, ning teised [IRISLi] liikmed ja üksused ning [tema] omanduses või kontrolli all olevad või [tema] nimel tegutsevad või [IRISLile] või [tema] omanduses või kontrolli all olevatele või [tema] nimel tegutsevatele üksustele kindlustus- või muid esmatähtsaid teenuseid pakkuvad isikud ja üksused, kes on loetletud II lisa.“

- 15 10. oktoobril 2013 võttis nõukogu vastu ka määruse nr 971/2013, et tagada otsuse 2013/497 rakendamine Euroopa Liidus; selle määrusega muudeti määruse nr 267/2012 artikli 23 lõike 2 punktide b ja e sõnastust järgmiselt:

„[...] IX lisasse on kantud juriidilised ja füüsilised isikud, üksused ja asutused, kelle puhul on [...] kindlaks tehtud, et nad:

[...]

- b) on hoidnud kõrvale või rikkunud käesoleva määruse, [otsuse 2010/413] või [j]ulgeolekunõukogu resolutsioonide 1737 (2006), 1747 (2007), 1803 (2008) või 1929 (2010) sätteid või on aidanud loetellu kantud isikul, üksusel või asutusel nendest sätetest kõrvale hoida või neid sätteid rikkuda;

[...]

- e) on juriidilised isikud, üksused või asutused, mis on [IRISLi] omanduses või kontrolli all või IRISLi nimel tegutsevad füüsilised või juriidilised isikud, üksused või asutused või IRISLile või selle omanduses või kontrolli all olevatele või tema nimel tegutsevatele üksustele kindlustust või muid esmatahtsaid teenuseid pakkuvad füüsilised või juriidilised isikud, üksused või asutused.“

- 16 Nõukogu kandis 2013. aasta novembri vaidlusaluste aktidega apellantide nimed uuesti esiteks otsuse 2010/413 II lisas olevasse selliste isikute ja üksuste loetellu, kelle vara külmutatakse, ja teiseks määruse nr 267/2012 IX lisas olevasse loetellu (edaspidi „vaidlusalused loetelud“).

- 17 IRISLi nendesse loeteludesse kandmise põhjendused olid samad ja sõnastatud järgmiselt:

„IRISL on tegelenud relvadega seotud varustuse transpordiga Iraanist, rikkudes sellega [j]ulgeolekunõukogu resolutsiooni 1747 (2007) punkti 5. [...] Julgeolekunõukogu Iraani-vastaste sanktsioonide komiteele teatati 2009. aastal kolmest selgest rikkumisest.“

- 18 Ülejäänud apellandid kanti uuesti kõnealustesse loeteludesse järgmistel põhjustel: HDSL-i, Safiran Payam Darya Shipping Lines'i ja Hoopad Darya Shipping Agency puhul seetõttu, et nad „tegutse[vad] IRISLi nimel“; Khazar Shipping Lines'i, IRISL Europe'i ja Valfajr 8th Shipping Line'i puhul seetõttu, et nad „on IRISLi omandis“; Qeshm Marine Services & Engineeringu ja Marine Information Technology Developmenti puhul seetõttu, et nad on „IRISLi kontrolli all“; Irano Misr Shippingu puhul seetõttu, et ta „osutab [...] IRISLile esmatahtsaid teenuseid“, ja Rahbaran Omid Darya Ship Managementi puhul seetõttu, et ta „tegutseb [...] IRISLi nimel ja osutab talle esmatahtsaid teenuseid“.

- 19 Rakendamaks Iraani Islamivabariigiga Iraani tuumaküsimuses kokku lepitud 14. juuli 2015. aasta ühist laiaulatuslikku tegevuskava tegi nõukogu 18. oktoobril 2015 esiteks otsuse (ÜVJP) 2015/1863, millega muudetakse otsust 2010/413/ÜVJP, mis käsitleb Iraani vastu suunatud piiravaid meetmeid (ELT 2015, L 274, lk 174); selle otsusega peatati otsuses 2013/685 ette nähtud piiravate meetmete kohaldamine apellantide suhtes, ning teiseks võttis ta vastu rakendusmääruse (EL) 2015/1862, millega rakendatakse määrust nr 267/2012 (ELT 2015, L 274, lk 161); selle määrusega kustutati apellantide nimed viimati nimetatud määruse IX lisa loetelust.

Menetlus Üldkohtus ja vaidlustatud kohtuotsus

- 20 Üldkohtu kantseleisse 6. jaanuaril ja 7. veebruaril 2014 esitatud hagiavaldustes palusid apellandid kohtuasjas T-14/14 tühistada 2013. aasta oktoobri vaidlusalused aktid ja kohtuasjas T-87/14 esiteks tühistada 2013. aasta novembri vaidlusalused aktid ja teiseks tunnistada ELTL artikli 277 alusel 2013. aasta oktoobri vaidlusalused aktid kohaldamatuks. Üldkohus liitis need kaks kohtuasja menetluse suulise osa ning kohtuotsuse huvides.

- 21 Üldkohus jättis vaidlustatud kohtuotsuses rahuldamata kohtuasjas T-14/14 esitatud hagi ning tegi seejärel otsuse kohtuasjas T-87/14 esitatud hagi kohta. Ta lükkas vaidlustatud kohtuotsuse punktides 53–105 esiteks tagasi kõik väited, mille apellandid olid esitanud 2013. aasta oktoobri vaidlusaluste aktide osas esitatud õigusvastasuse väite põhistamiseks. Esitatud väidetest esimese kohaselt puudus õiguslik alus, teise kohaselt oli rikutud nende õiguspärase ootust ning õiguskindluse, *ne bis in idem* ja seadusjõu põhimõtteid, kolmanda kohaselt oli kuritarvitatud võimu, neljanda kohaselt rikutud nende kaitseõigusi ja viienda kohaselt oli rikutud nende põhiõigusi, eeskätt õigust omandile ja õigust maine puutumatusele.
- 22 Vaidlustatud kohtuotsuse punktides 106–211 lükkas Üldkohus seejärel tagasi kõik väited, mille apellandid olid esitanud toetamaks oma nõuet tühistada 2013. aasta novembri vaidlusalused aktid. Neist väidetest esimese kohaselt puudus õiguslik alus, teise kohaselt oli nõukogu teinud ilmselgeid hindamisvigu, kolmanda kohaselt oli rikutud kaitseõigusi, neljanda kohaselt oli rikutud õiguspärase ootuse kaitse, õiguskindluse, seadusjõu, *ne bis in idem* ja diskrimineerimiskeelu põhimõtteid ning viienda kohaselt oli rikutud nende põhiõigusi, eeskätt õigust omandile ja õigust maine puutumatusele ning proportsionaalsuse põhimõtet.
- 23 Seetõttu jättis Üldkohus hagid kohtuasjades T-14/14 ja T-87/14 täies ulatuses rahuldamata.

Poolte nõuded Euroopa Kohtus

- 24 Apellandid paluvad Euroopa Kohtul:

- tühistada vaidlustatud kohtuotsus;
- rahuldada nõuded, mille nad esitasid Üldkohtus, ja
- mõista apellatsioonimenetluses ja esimese astme kohtu menetluses kantud kulud välja nõukogult.

- 25 Nõukogu palub Euroopa Kohtul:

- jätta apellatsioonkaebus vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata või põhjendamata tõttu rahuldamata;
- teise võimalusena, kui Euroopa Kohus otsustab vaidlustatud kohtuotsuse tühistada ja teha ise asjas lõpliku kohtuotsuse, jätta tühistamishagi ja kohaldatamatuks tunnistamise nõue rahuldamata, ning
- mõista apellatsioonimenetluses kantud kulud välja apellantidelt.

- 26 Euroopa Komisjon palub Euroopa Kohtul:

- jätta apellatsioonkaebus vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata või põhjendamata tõttu rahuldamata ja
- mõista kohtukulud välja apellantidelt.

Apellatsioonkaebus

Apellatsioonkaebuse vastuvõetavus

Poolte argumentid

- 27 Nõukogu esitab apellatsioonkaebuse vastuvõetamatuse vastuväite põhjendusel, et apellantidel puudub huvi lahendi vastu, kuivõrd otsusega 2015/1863 ja rakendusmäärusega 2015/1862 lõpetati nende suhtes võetud piiravate meetmete kohaldamine ning lisaks seetõttu, et otsusega kanda nad 2013. aasta novembri vaidlusaluste aktidega uuesti vaidlusalustesse loeteludesse ei kahjustatud nende mainet. Selle uuesti loetellu kandmise põhjendused viitavad tema sõnul eeskätt ühele julgeolekunõukogu sanktsioonide komitee poolt 2009. aasta kohta esitatud avalikule aruandele.
- 28 Komisjon lisab, et apellatsioonkaebus tuleks tunnistada vastuvõetamatuks seetõttu, et apellandid püüavad tegelikult saavutada Üldkohtu lahendatud kohtuasja uuesti läbivaatamist Euroopa Kohtu poolt. Ta väidab sellega seoses, et apellandid rahulduvad suures osas nende väidete ja argumentide kordamisega, mis nad esitasid Üldkohtus, piirdumata seejuures õigusküsimustega – seda eeskätt nende kuuenda väite puhul.
- 29 Apellandid väidavad, et apellatsioonkaebus on vastuvõetav. Nad märgivad ühelt poolt, et neil on selgelt põhjendatud huvi selle vastu, et tuvastataks nende vastu võetud piiravate meetmete *ab initio* õigusvastasus ja taastataks nende maine, mida liit ise kahjustas, ning et nad saaksid esitada vajaduse korral kahju hüvitamise hagi. Nad väidavad teiselt poolt, et Üldkohtu poolne õigusnormide rikkumine, millest tulenevalt tuleks vaidlustatud kohtuotsus tühistada, nähtub selgelt nende apellatsioonkaebusest.

Euroopa Kohtu hinnang

- 30 Esiteks seoses põhjendatud huviga tuleb märkida, et väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb, et apellandi põhjendatud huvi olemasolu eelduseks on, et apellatsioonkaebuse tulemus võib tuua talle mingit kasu (21. detsembri 2011. aasta kohtuotsus *Prantsusmaa vs. People's Mojahedin Organization of Iran*, C-27/09 P, EU:C:2011:853, punkt 43 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 31 Euroopa Kohus on aga sedastanud, et isik või üksus, kelle nimi on kantud selliste isikute ja üksuste loetellu, kelle vara külmutatakse, säilitab – võttes arvesse tagajärgi tema mainele ja sealhulgas ka pärast seda, kui tema nimi on sellisest loetelust kustutatud või tema vara külmutamine on peatatud – vähemalt moraalse huvi sellise loetellu kandmise tühistamise vastu, et liidu kohus tunnustaks, et teda ei oleks kunagi tohtinud sellisesse loetellu kanda (29. novembri 2018. aasta kohtuotsus *National Iranian Tanker Company vs. nõukogu*, C-600/16 P, EU:C:2018:966, punkt 33 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 29. novembri 2018. aasta kohtuotsus *Bank Tejarat vs. nõukogu*, C-248/17 P, EU:C:2018:967, punkt 29).
- 32 Sellest tuleneb, et apellantidel on vähemalt moraalne huvi taotleda vaidlustatud kohtuotsuse tühistamist, et neil oleks võimalik taotleda oma vaidlusalustesse loeteludesse uuesti kandmise tühistamist, isegi kui esiteks on otsusega 2015/1863 peatatud nende vara külmutamine, mis johtus kõnealusest otsuse 2010/413 II lisas toodud loetellu uuesti kandmisest, ja teiseks on nende nimi rakendusmäärusega 2015/1862 kustutatud määruse nr 267/2012 IX lisas toodud loetelust. Samamoodi ei sea pelk asjaolu, et sellise loetellu kandmise aluseks on sellise rahvusvahelise institutsiooni nagu julgeolekunõukogu avalik aruanne, kahtluse alla vähemalt moraalset huvi, mis on asjaomasel isikul või üksusel sellise liidu akti tühistamise taotlemise vastu, mis võib juba iseenesest kahjustada tema mainet või suisa sellist olemasolevat kahju suurendada.
- 33 Seega ei saa nõustuda nõukogu esitatud vastuvõetamatuse vastuväitega.

- 34 Teiseks tuleb niivõrd, kuivõrd komisjon esitab apellatsioonkaebuse vastuvõetamatuse vastuväite põhjendusel, et apellandid taotleavad Üldkohtus esitatud väidete ja argumentide lihtsat ülevaatamist, märkida, et kui apellant vaidlustab selle, kuidas Üldkohus on tõlgendanud või kohaldanud liidu õigust, on esimeses kohtuastmes analüüsitud õigusküsimusi võimalik apellatsioonkaebuse menetlemisel uuesti arutada. Kui apellant ei saaks oma apellatsioonkaebust selliselt Üldkohtus juba esitatud väidete ja argumentidega põhjendada, kaotaks apellatsioonimenetlus nimelt osaliselt oma mõtte (19. jaanuari 2017. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Total ja Elf Aquitaine, C-351/15 P, EU:C:2017:27, punkt 31 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 17. mai 2017. aasta kohtuotsus Portugal *vs.* komisjon, C-337/16 P, EU:C:2017:381, punkt 20).
- 35 Käesoleval juhul on apellatsioonkaebuses tervikuna võetult piisavalt täpselt kindlaks tehtud vaidlustatud kohtuotsuse need punktid, mida arvustatakse, nagu ka piiritletud põhjendused, miks neis punktides on apellantide arvates rikutud õigusnorme; apellatsioonkaebus ei piirdu argumentide pelga kordamise või taasesitamise, nagu väitis komisjon, ja see võimaldab seega Euroopa Kohtul teostada tema ülesandeks olevat õiguspärasuse kontrolli.
- 36 Neil asjaoludel tuleb komisjoni esitatud vastuvõetamatuse vastuväide tagasi lükata osas, milles see on suunatud apellatsioonkaebuse kui terviku vastu.
- 37 See tõdemus ei mõjuta aga kuidagi vastuvõetavuse analüüsi teatavate väidete puhul eraldi võetuna (14. juuni 2016. aasta kohtuotsus Marchiani *vs.* parlament, C-566/14 P, EU:C:2016:437, punkt 34, ja 4. mai 2017. aasta kohtuotsus RFA International *vs.* komisjon, C-239/15 P, ei avaldata, EU:C:2017:337, punkt 20).

Sisulised küsimused

- 38 Apellandid esitavad oma apellatsioonkaebuse toetuseks üheksa väidet.
- 39 Viis esimest väidet tuginevad õigusnormide rikkumisele Üldkohtu poolt, kui ta analüüsis väiteid, millele tugineti kohtuasjas T-87/14 esitatud vastuvõetamatuse vastuväite põhistamiseks; see vastuväide oli esitatud 2013. aasta oktoobri vaidlusaluste aktide kohta, millega nõukogu muutis selliste isikute ja üksuste loetellu, kelle vara külmutatakse, kandmise kriteeriume.
- 40 Apellatsioonkaebuse neli ülejäänud väidet on esitatud eesmärgil vaidlustada see, kuidas Üldkohus analüüsis samas kohtuasjas esitatud 2013. aasta novembri vaidlusaluste aktide tühistamise nõude toetuseks esitatud väiteid; nende aktidega kandis nõukogu apellantide nimed uuesti vaidlusalustesse loeteludesse esiteks IRISLi puhul otsuse 2010/413 (otsusega 2013/497 muudetud redaktsioonis) artikli 20 lõike 1 punktis b ja määruse nr 267/2012 (määrusega nr 971/2013 muudetud redaktsioonis) artikli 23 lõike 2 punktis b nimetatud loetellu kandmise kriteeriumi alusel (edaspidi „resolutsiooni 1747 (2007) rikkumise kriteerium“) ja teiseks ülejäänud apellantide puhul otsuse 2010/413 (otsusega 2013/497 muudetud redaktsioonis) artikli 20 lõike 1 punktis b ja määruse nr 267/2012 (määrusega nr 971/2013 muudetud redaktsioonis) artikli 23 lõike 2 punktis e nimetatud loetellu kandmise kriteeriumi alusel (edaspidi „IRISLiga seotuse kriteerium“).
- 41 Esimesena tuleb analüüsida teist ja kaheksandat väidet koos esimese ja kuuenda väite kolmanda osaga; nende kohaselt rikuti õigusnorme seoses 16. septembri 2013. aasta kohtuotsuse tagajärgedega; järgmisena tuleb analüüsida esimese väite teist osa, mille kohaselt jäeti vastamata argumendile, et nõukogu ei olnud esitanud objektiivset põhjendust ega õigustust selle kohta, miks 2013. aasta oktoobri vaidlusaluste aktidega muudeti selliste isikute ja üksuste, kelle vara külmutatakse, loeteludesse kandmise kriteeriume; kolmandana tuleb analüüsida neljandat ja seitsmendat väidet, mille kohaselt on rikutud kaitseõigusi; neljandana tuleb analüüsida kolmandat, viiendat ja üheksandat väidet koos esimese väite esimese osa ja kuuenda väite teise osaga, mille kohaselt on rikutud proportsionaalsuse

põhimõtet ja põhiõigusi ning Üldkohus rikkus õigusnorme, kui ta leidis, et nõukogu ei olnud kuritarvitanud võimu; viimasena tuleb analüüsida kuuenda väite esimest osa, mille kohaselt Üldkohus rikkus õigusnorme, sest ta ei tuvastanud, et nõukogu oli pannud toime mitu ilmselget hindamisviga.

Teine ja kaheksas väide ning esimese ja kuuenda väite kolmas osa

– Poolte argumendid

- 42 Apellandid heidavad oma teise ja kaheksanda väite ning oma esimese ja kuuenda väite kolmanda osaga sisuliselt ette seda, et Üldkohus asus vääralt seisukohale, et pärast seadusjõus 16. septembri 2013. aasta kohtuotsust võis nõukogu vastu võtta 2013. aasta oktoobri ja novembri vaidlusalused aktid, rikkumata seejuures seadusjõu põhimõtet, õiguspärase ootuse kaitse, õiguskindluse ja *ne bis in idem* põhimõtet ega Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artiklis 47 tunnustatud õigust tõhusale õiguskaitsevahendile. 2013. aasta oktoobri vaidlusaluste aktide ainus põhjendus on nende sõnul sellest kohtuotsusest möödahiilimine.
- 43 Apellandid on seisukohal, et viidatud põhimõtted keelasid nõukogul muuta loetellu kandmise kriteeriume selleks, et kanda nad uuesti vaidlusalustesse loeteludesse olukorras, kus asjaolud ei olnud muutunud ega olnud uusi tõendeid ning kus pealegi oli 16. septembri 2013. aasta kohtuotsuses tuvastatud, et puudub seos resolutsiooni 1747 (2007) punktis 5 ette nähtud relvade üleandmise keelu ja tuumarelvade leviku vahel, ning IRISLiga seotud üksuste kohta käiv kriteerium oli loetud kohaldamatuks. IRISLi uuesti loeteludesse kandmine põhineb apellantide sõnul aga samadel viidel 2009. aastal väidetavalt toime pandud resolutsiooni 1747 (2007) rikkumistele kui need, mis olid tema esmakordse loetellu kandmise aluseks, mis 16. septembri 2013. aasta kohtuotsusega tühistati. Nende sõnul piirdus Üldkohus kinnitusega, et need asjaolud on piisavalt hiljutised.
- 44 Apellandid lisavad, et võimalus kanda pärast esmakordse kande tühistamist isik või üksus uuesti selliste isikute ja üksuste loetellu, kelle vara külmutatakse, ei anna nõukogule absoluutset ja piiramatut õigust kanda uuesti loetellu samade asjaolude alusel, mis on erinevalt kvalifitseeritud. Vaidlustatud kohtuotsuse punktid 186–189 on nende väitel seega ekslikud. Erinev tõlgendus vaid „muudaks [kohtuvaidluse] otsatuks“ ja muudaks sisutühjaks õiguse tõhusale õiguskaitsevahendile.
- 45 Nõukogu, keda toetab komisjon, vaidleb apellantide argumentidele vastu.

– Euroopa Kohtu hinnang

- 46 Kõigepealt tuleb märkida, et nagu Üldkohus õigustatult täheldas vaidlustatud kohtuotsuse punktis 183, on liidu kohtute kuulutatud tühistavatel kohtuotsustel seadusjõud nende jõustumisest alates. Seadusjõud ei ole mitte ainult tühistava kohtuotsuse resolutsioonil, vaid ka põhjendustel, mis on resolutsiooni aluseks ja seetõttu sellest lahutamatud (29. novembri 2018. aasta kohtuotsus *National Iranian Tanker Company vs. nõukogu*, C-600/16 P, EU:C:2018:966, punkt 42, ja 29. novembri 2018. aasta kohtuotsus *Bank Tejarat vs. nõukogu*, C-248/17 P, EU:C:2018:967, punkt 70).
- 47 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt esineb seadusjõud ainult seoses nende fakti- ja õigusküsimustega, mis kohtulahendiga tegelikult või vältimatult lahendatakse (29. märtsi 2011. aasta kohtuotsus *ThyssenKrupp Nirosta vs. komisjon*, C-352/09 P, EU:C:2011:191, punkt 123, ja 13. septembri 2017. aasta kohtuotsus *Pappalardo jt vs. komisjon*, C-350/16 P, EU:C:2017:672, punkt 37), nagu nähtub vaidlustatud kohtuotsuse punktist 184.
- 48 Käesoleval juhul tuleb tähendada, et nagu Üldkohus õigustatult märkis vaidlustatud kohtuotsuse punktis 185, tühistas Üldkohus 16. septembri 2013. aasta kohtuotsusega IRISLi esmakordse loetellu kandmise, olles esiteks selle kohtuotsuse punktides 38 ja 39 sedastanud, et loetellu kantud isiku või

üksuse aitamisega julgeolekunõukogu resolutsioonide rikkumisel seonduva asjaomase loetellu kandmise põhjendus oli ebapiisav, ning teiseks tuvastanud selle kohtuotsuse punktides 58 ja 66, et nõukogu ei olnud tõendanud, et IRISL oli toetanud tuumarelva levikut seeläbi, et vedas kolm korda sõjalise otstarbega kaupa resolutsiooni 1747 (2007) punktis 5 sätestatud keeldu rikkudes. Sel moel toimides ei seadnud Üldkohus aga siiski kahtluse alla nende kolme vahejuhtumi ega nendega seonduvate tõendite õigsust.

- 49 Nagu tuleneb samuti õigustatult vaidlustatud kohtuotsuse punktidest 80, 186 ja 187, ei võtnud Üldkohus seevastu 16. septembri 2013. aasta kohtuotsuses seisukohta nende loetellu kandmise kriteeriumide kehtivuse kohta, mille alusel IRISL esimest korda loetellu kanti ning mis seonduvad tuumarelva levikule kaasaaitamise ja loetellu kantud isiku või üksuse aitamisega julgeolekunõukogu resolutsioonide rikkumisel; samuti ei võtnud ta seisukohta küsimuses, kas IRISLi loetellu kandmine oli õigustatud resolutsiooni 1747 (2007) rikkumise kriteeriumi alusel.
- 50 Seoses IRISList erinevate apellantidega tuleneb vaidlustatud kohtuotsuse punktist 188 samuti õigustatult, et Üldkohus piirdus 16. septembri 2013. aasta kohtuotsuses tuvastusega, et asjaolu, et nad on IRISLi omanduses või kontrolli all või tegutsevad tema nimel, ei õigusta nende suhtes piiravate meetmete kehtestamist ega kehtima jätmist, sest IRISLi ennast ei kantud kehtivalt nende isikute ja üksuste loetellu, kelle vara külmutatakse, ilma et Üldkohus oleks seejuures analüüsinud nende loetellu kandmise aluseks olnud kriteeriumide õiguspärasust ega seda, kas nad neile kriteeriumidele vastasid.
- 51 Ent nagu tuvastas kohtujurist oma ettepaneku punktis 106, ei tulene käesoleva kohtuotsuse punktides 48–50 nimetatud tuvastustest, mille Üldkohus tegi 16. septembri 2013. aasta kohtuotsuses ning millel on seadusjõud vastavalt käesoleva kohtuotsuse punktides 46 ja 47 viidatud kohtupraktikale, et nõukogu ei võinud 16. septembri 2013. aasta kohtuotsuse täitmiseks võetud meetmete raames teha otsust jätta kehtima olemasolevad loetellu kandmise kriteeriumid, mille alusel apellandid esimest korda loetellu kanti, ega neid oma seadusandja rolli täites kohandada, et taotleda – tugevdades selleks tema käsutuses olevaid õiguslikke vahendeid – eesmärki, mis seisneb Iraani Islamivabariigiile surve avaldamises selleks, et sundida teda lõpetama oma tuumaprogrammi.
- 52 Nagu Üldkohus õigustatult märkis vaidlustatud kohtuotsuse punktis 186, tuleb sellega seoses täheldada, et IRISLi uuesti kandmine vaidlusalustesse loeteludesse toimus kriteeriumi alusel, mis on erinev neist, mille alusel ta kanti loetellu 16. septembri 2013. aasta kohtuotsusega tühistatud otsustega, ning seega erineval õiguslikul alusel (vt selle kohta 29. novembri 2018. aasta kohtuotsus *Bank Tejarat vs. nõukogu*, C-248/17 P, EU:C:2018:967, punkt 74).
- 53 Lisaks tuleb täpsustada, et Euroopa Kohus on juba otsustanud, et asjaolu, et aktid, millega isik või üksus kanti selliste isikute ja üksuste loetellu, kelle vara külmutatakse, on õigusvastased, sest nõukogu poolt nende faktilise aluse tõendamiseks esitatud tõendid ei ole piisavad, ei takista sel institutsioonil võtta pärast asjaomase isiku või üksuse olukorra uuesti läbi vaatamist uusi piiravaid meetmeid juba olemas- või teadaolevate faktiliste asjaolude alusel (vt selle kohta 29. novembri 2018. aasta kohtuotsus *National Iranian Tanker Company vs. nõukogu*, C-600/16 P, EU:C:2018:966, punktid 45 ja 56, ning 29. novembri 2018. aasta kohtuotsus *Bank Tejarat vs. nõukogu*, C-248/17 P, EU:C:2018:967, punktid 73 ja 82).
- 54 Ent vastupidi apellantide väidetele kujutab IRISLi uuesti kandmine vaidlusalustesse loeteludesse kriteeriumi alusel, mis – nagu nähtub vaidlustatud kohtuotsuse punktidest 132 ja 186 – erineb nendest, mille alusel ta oli kantud neisse loeteludesse 16. septembri 2013. aasta kohtuotsuse kuulutamiseni, endast teiste apellantide olukorda puudutavas osas uut elementi.
- 55 Neil tingimustel tuleb tuvastada, et Üldkohus ei rikkunud õigusnorme, kui ta sedastas vaidlustatud kohtuotsuse punktides 90 ja 189, et 16. septembri 2013. aasta kohtuotsuse seadusjõuga ei ole vastuolus 2013. aasta oktoobri ja novembri vaidlusaluste aktide võtmine.

- 56 Seoses apellantide argumendiga, mille kohaselt Üldkohus olevat 16. septembri 2013. aasta kohtuotsuses tuvastanud seose puudumise resolutsiooni 1747 (2007) punktis 5 ette nähtud keelu ja tuumarelvade leviku vahel, siis tuleb möönda, et see tuleneb selle kohtuotsuse väärist tõlgendamisest, sest nagu nähtub selle kohtuotsuse punktist 49, piirdus Üldkohus tuumarelvade levikule kaasaitamisega seonduva loetellu kandmise kriteeriumi tõlgendamise ja kohaldamisega tema menetluses olevas kohtuasjas, märkides eeskätt, et resolutsiooni 1747 (2007) punktis 5 ja resolutsiooni 1737 (2006) punktis 7 ette nähtud keelud on erinevad ega kata alati tingimata samu kaupu ja tehnoloogiat. Ta jätkas sama kohtuotsuse punktis 52 tegelikult sedastusega, et talle esitatud elementide hulgas ei ole selliseid, mis annaksid alust arvata, et käesoleva kohtuotsuse punktis 48 nimetatud kolme vahejuhtumi puhul asjaomase kauba suhtes oli samal ajal kohaldatav resolutsiooni 1737 (2006) punktis 7 ette nähtud keeld, mis puudutab tuumarelvade levikuga seotud varustust.
- 57 Seoses õiguspärase ootuse kaitse põhimõttega tuleb täheldada – nagu nähtub vaidlustatud kohtuotsuse punktist 191 –, et Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt on õigus tugineda sellele põhimõttele igal isikul, kelles liidu institutsioon on konkreetseid kinnitusi andes tekitanud põhjendatud ootusi. Seevastu ei saa selle põhimõtte rikkumisele tugineda selliste kinnituste puudumisel (vt selle kohta 13. septembri 2017. aasta kohtuotsus Pappalardo jt vs. komisjon, C-350/16 P, EU:C:2017:672, punkt 39, ja 21. veebruari 2018. aasta kohtuotsus Kreuzmayr, C-628/16, EU:C:2018:84, punkt 46).
- 58 Ent vastupidi apellantide väidetele ei saanud 16. septembri 2013. aasta kohtuotsus tekitada neis õiguspärasest ootusest, et nõukogul ei ole pärast seda kohtuotsust võimalik muuta kohaldatavaid loetellu kandmise kriteeriume ega võtta sellest kohtuotsusest kinni pidades vastu otsust kanda nad hiljem uuesti vaidlusalustesse loeteludesse. Nagu nähtub vaidlustatud kohtuotsuse punktides 193 ja 194, sai kõnealune kohtuotsus sellist ootust tekitada seda vähem, et Üldkohus täpsustas 16. septembri 2013. aasta kohtuotsuse punktides 64 ja 82, et nõukogu võib oma seadusandja rolli täites kohaldatavat regulatsiooni kohandada, et laiendada hüpoteesi, mil on võimalik võtta piiravad meetmed, ning et tal oli kahe kuu ja kümne päeva pikkune tähtaeg tuvastatud rikkumiste kõrvaldamiseks, võttes vajaduse korral apellantide suhtes uued piiravad meetmed. Neil tingimustel ja kuivõrd apellandid ei ole oma apellatsioonkaebuses esitanud ühtegi täiendavat täpset argumenti õiguskindluse põhimõtte väidetava rikkumise kohta Üldkohtu poolt, ei saa ka sellist rikkumist tuvastada.
- 59 Harta artiklis 50 tagatud *ne bis in idem* põhimõttega seoses piisab meeldetuletusest, et piiravad meetmed on ennetavat laadi (vt selle kohta 21. detsembri 2011. aasta kohtuotsus Afrasiabi jt, C-72/11, EU:C:2011:874, punkt 44, ning 18. juuli 2013. aasta kohtuotsus komisjon jt vs. Kadi, C-584/10 P, C-593/10 P ja C-595/10 P, EU:C:2013:518, punkt 132), nii et sellele põhimõttele, mida kohaldatakse menetluste ja sanktsioonide puhul, mis johtuvad rikkumisest, millega seoses isik on jõustunud kriminaalkohtu otsusega juba õigeks või süüdi mõistetud, ei saa tugineda selliste meetmete kehtivuse vaidlustamiseks.
- 60 Sellest tuleneb, et Üldkohus ei rikkunud õigusnorme, kui ta asus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 90, 196 ja 199 seisukohale, et nõukogu ei ole rikkunud õiguspärase ootuse kaitse, õiguskindluse ja *ne bis in idem* põhimõtteid.
- 61 Viimaks väidavad apellandid, et Üldkohus rikkus nende õigust tõhusale õiguskaitsevahendile, mis on tagatud harta artiklis 47, sest ta ei tuvastanud, et nõukogu ei võinud uute asjaolude või tõendite puudumisel muuta loetellu kandmise kriteeriume, et kanda nad uuesti vaidlusalustesse loeteludesse.
- 62 Sellega seoses tuleb öelda, et selle artikliga tagatakse liidu õiguses kaitse, mille annab Roomas 4. novembril 1950 allkirjastatud Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artikli 6 lõige 1 ja artikkel 13. Nimetatud artikli 47 esimene lõik nõuab, et igaühel, kelle liidu õigusega tagatud õigusi või vabadusi rikutakse, on selles artiklis kehtestatud tingimuste kohaselt õigus tõhusale õiguskaitsevahendile kohtus. Ent tõhusa kohtuliku kaitse põhimõtte ei saa takistada nõukogu kandmast isikut või üksust uuesti selliste isikute ja üksuste loetellu, kelle vara külmutatakse, põhjenduste alusel, mis erinevad nendest, mille alusel toimus esmakordne loetellu kandmine, või samal põhjendusel, ent

erinevate tõendite alusel. Nimelt on selle põhimõtte eesmärk tagada, et isikut kahjustavat akti on võimalik kohtus vaidlustada, mitte tagada, et erinevatel põhjendustel või erinevatel tõenditel põhinevat uut isikut kahjustavat akti ei ole võimalik vastu võtta (vt selle kohta 29. novembri 2018. aasta kohtuotsus *National Iranian Tanker Company vs. nõukogu*, C-600/16 P, EU:C:2018:966, punktid 53 ja 54). Seetõttu, ning võttes arvesse käesoleva kohtuotsuse punktides 53 ja 54 toodud kaalutlusi, ei keelanud see põhimõte võtta vastu 2013. aasta oktoobri ja novembri vaidlusaluseid akte.

- 63 Eelnevaga arvestades tuleb teine ja kaheksas väide ning esimese ja kuuenda väite kolmas osa tagasi lükata.

Esimese väite teine osa

– Poolte argumendid

- 64 Apellandid heidavad oma esimese väite teise osaga ette seda, et Üldkohus ei analüüsinud vaidlustatud kohtuotsuses nende esitatud etteheidet selle kohta, et nõukogu ei olevat esitanud objektiivset põhjendust ega õigustust selle kohta, miks 2013. aasta oktoobri vaidlusaluste aktidega muudeti selliste isikute ja üksuste, kelle vara külmutatakse, loeteludesse kandmise kriteeriume.
- 65 Nõukogu, keda toetab komisjon, väidab, et esimese väite teine osa ei ole põhjendatud.

– Euroopa Kohtu hinnang

- 66 Niivõrd, kuivõrd apellandid heidavad oma esimese väite teise osaga ette seda, et Üldkohus ei vastanud nende argumendile, mille kohaselt loetellu kandmise kriteeriumid ei olnud mõistlikult õigustatud, piisab märkusest, et Üldkohus tõi vaidlustatud kohtuotsuse punktides 65–78 ära põhjused, miks neid kriteeriume tuleb tema arvates pidada õigustatuks ja proportsionaalseks. Sellest tuleneb, et Üldkohus vastas sellele argumendile.
- 67 Niivõrd, kuivõrd apellatsioonkaebuse esimese väite teist osa tuleb mõista nii, et sellega arvustatakse Üldkohut seetõttu, et ta ei tõstatanud omal algatusel formaalse põhjendamatus e küsimust seoses 2013. aasta oktoobri vaidlusaluste aktidega, millega nõukogu muutis selliste isikute ja üksuste, kelle varad külmutatakse, loeteludesse kandmise kriteeriume, tuleb märkida alljärgnevat.
- 68 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt peab ELTL artikliga 296 nõutavast põhjendusest selgelt ja üheselt nähtuma akti andnud institutsiooni arutluskäik, nii et huvitatud isikutel on võimalik mõista võetud meetmete põhjuseid ja pädeval kohtul teostada kontrolli (vt selle kohta 15. novembri 2012. aasta kohtuotsus *Al-Aqsa vs. nõukogu* ja *Madalmaad vs. Al-Aqsa*, C-539/10 P ja C-550/10 P, EU:C:2012:711, punkt 138 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 15. novembri 2012. aasta kohtuotsus *nõukogu vs. Bamba*, C-417/11 P, EU:C:2012:718, punkt 50).
- 69 Põhjendused peavad siiski olema kohandatud asjaomase akti laadile ja selle vastuvõtmise kontekstile. Põhjendamise nõude hindamisel tuleb arvesse võtta juhtumi asjaolusid, eelkõige akti sisu, toodud põhjenduste laadi ning huvi, mis võib olla selgituste saamiseks akti adressaatidel või teistel isikutel, keda akt otseselt ja isiklikult puudutab. Ei ole nõutud, et põhjendus täpsustaks kõik asjakohased faktilised ja õiguslikud asjaolud, kuna põhjenduse piisavust ei tule hinnata mitte ainult selle sõnastust, vaid ka konteksti ja asjaomase valdkonna õiguslikku regulatsiooni silmas pidades (vt selle kohta 15. novembri 2012. aasta kohtuotsus *Al-Aqsa vs. nõukogu* ja *Madalmaad vs. Al-Aqsa*, C-539/10 P ja C-550/10 P, EU:C:2012:711, punktid 139 ja 140, ning 8. septembri 2016. aasta kohtuotsus *Iranian Offshore Engineering & Construction vs. nõukogu*, C-459/15 P, ei avaldata, EU:C:2016:646, punkt 24).

- 70 Esiteks tuleb tuvastada, et otsuse 2013/497 põhjenduses 2 on märgitud, et selliste isikute ja üksuste, kelle vara külmutatakse, loetellu kandmise kriteeriume, mis hõlmavad isikuid ja üksuseid, kes on aidanud loetellu kantud isikutel või üksustel kõrvale hoida asjaomaste julgeolekunõukogu resolutsioonide või otsuse 2010/413 sätetest või kõnealuseid sätteid rikkuda, tuleb kohandada selliselt, et need hõlmaksid isikuid ja üksusi, kes on ise hoidnud kõnealustest sätetest kõrvale või neid rikkunud. Seda põhjendust on sisuliselt korratud määruse nr 971/2013 põhjenduses 2.
- 71 Seega nähtub 2013. aasta oktoobri vaidlusalustest aktidest selgelt põhjus, miks nõukogu kehtestas resolutsiooni 1747 (2007) rikkumise kriteeriumi, mille alusel IRISL kanti uuesti vaidlusalustesse loeteludesse. Nagu Üldkohus õigustatult märkis vaidlustatud kohtuotsuse punktis 68, tuleb liidu üldsätteid, mis näevad ette piiravate meetmete kehtestamise, tõlgendada võttes arvesse nende julgeolekunõukogu resolutsioonide teksti ja eesmärki, mida nendega rakendatakse (vt selle kohta 3. septembri 2008. aasta kohtuotsus Kadi ja Al Barakaat International Foundation vs. nõukogu ja komisjon, C-402/05 P ja C-415/05 P, EU:C:2008:461, punkt 297, ning 16. novembri 2011. aasta kohtuotsus Bank Melli Iran vs. nõukogu, C-548/09 P, EU:C:2011:735, punkt 104).
- 72 Teiseks tuleb kõigepealt märkida, et otsuse 2013/497 põhjendustes 1 ja 3 viidatakse otsusele 2010/413, mida sellega muudetakse ning mis nägi juba oma artikli 20 lõike 1 punktis b ette IRISLi omanduses või kontrolli all olevate või tema nimel tegutsevate isikute ja üksuste rahaliste vahendite külmutamise.
- 73 Samamoodi ei ole määruse nr 971/2013 sihtmärgiks mitte ainult nimetatud otsused, vaid ka määrus nr 267/2012, mida sellega muudetakse ja mille artikli 23 lõike 2 punkt e nägi samuti juba ette selliste isikute ja üksuste rahaliste vahendite külmutamise. Kõnealuse määrusega nr 267/2012 asendati määrus nr 961/2010, millega rakendati otsust 2010/413 ja mille artiklis 16 oli ette nähtud IRISLi omanduses või kontrolli all olevate isikute ja üksuste rahaliste vahendite külmutamine.
- 74 Järgmiseks viidatakse otsuse 2010/413 põhjendustes 4 ja 5 resolutsiooni 1929 (2010) vastuvõtmisele julgeolekunõukogu poolt ja samuti 17. juuni 2010. aasta deklaratsioonile, millega Ülemkogu kutsus nõukogu üles võtma meetmed resolutsioonis 1929 (2010) ette nähtud meetmete rakendamiseks ja samuti „kaasnevad meetmed“. Need meetmed pidid käsitlema Iraani transpordisektorit, sealhulgas „IRISLi ja selle tütaretevõtjaid“.
- 75 Lisaks on otsuse 2010/413 põhjendustes 7 ja 8 märgitud, et resolutsiooniga 1929 (2010) laiendati resolutsiooniga 1737 (2006) kehtestatud finantsalaseid ja reisimist käsitlevaid piiravaid meetmeid IRISLi üksustele ning et vastavalt 17. juuni 2010. aasta deklaratsioonile tuleb külmutada ka julgeolekunõukogu poolt loetellu kantud muude isikute ja üksuste vara samu kriteeriume kasutades. Ka määrus nr 961/2010 viitas otsusele 2010/413, resolutsioonile 1929 (2010) ja 17. juuni 2010. aasta deklaratsioonile.
- 76 Nende asjaoludega arvestades nähtub põhjus, miks nõukogu kehtestas otsusega 2010/413 ja määrusega nr 961/2010 sätteid, mis näevad ette IRISLi tütaretevõtjate ja laiemalt temaga seotud isikute ja üksuste rahaliste vahendite külmutamise, et tagada IRISLi suhtes võetud piiravate meetmete tõhusus ja seega vältida võimalikku möödahiilimist nende vahendusel, selgelt, arusaadavalt ja üheselt nendest aktidest, võttes arvesse nende ajaloolist konteksti ning Iraani Islamivabariigi suhtes võetud piiravate meetmete õiguslikku regulatsiooni.
- 77 See apellantidele hästi teada kontekst nagu ka kõnealune õiguslik regulatsioon võimaldasid neil seega aru saada kõnealuste sätete põhjusest ja Üldkohtul teostada kontrolli.
- 78 Neil tingimustel tuleb asuda seisukohale, et 2013. aasta oktoobri vaidlusalustes aktides on õiguslikult piisavalt põhjendatud, miks jäetakse kehtima loetellu kandmise kriteerium, mille tulemusel külmutatakse IRISLi omanduses või kontrolli all olevate või tema nimel tegutsevate üksuste vara, ning miks seda laiendatakse üksustele, kes pakuvad IRISLile kindlustus- või muid esmatähtsaid teenuseid.

- 79 Eelnevast tuleneb, et Üldkohus ei rikkunud õigusnorme, kui ta jättis omal algatusel tõstatamata 2013. aasta oktoobri vaidlusaluste aktide põhjendamatus e küsimuse.
- 80 Sellest tulenevalt tuleb esimese väite teine osa tagasi lükata.

Neljas ja seitsmes väide

– Poolte argumendid

- 81 Oma neljanda ja seitsmenda väitega heidavad apellandid Üldkohtule ette õigusnormide rikkumist seeläbi, et ta asus seisukohale, et 2013. aasta oktoobri ja novembri vaidlusaluste aktide vastuvõtmisel peeti kinni apellantide kaitseõigustest. Apellandid väidavad esiteks, et kuivõrd IRISLiga seotuse kriteerium viitab sõnaselgelt sellele üksusele, tuleb seda pidada *ad hominem* kriteeriumiks, mistõttu nõukogu oli kohustatud teavitama neid kavatsesavatest muudatustest ja võimaldama neil esitada oma märkused. Teiseks väidavad nad, et nõukogu ei võtnud arvesse IRISLi märkusi enne otsuse tegemist tema uuesti loetellu kandmise kohta ning et ta kandis nad uuesti vaidlusalustesse loeteludesse enne nende märkustele vastamist ja neile kõnealust uuesti loeteludesse kandmist õigustavate dokumentide esitamist.
- 82 Nõukogu, keda toetab komisjon, vaidlustab neljanda ja seitsmenda väite põhjendatuse.

– Euroopa Kohtu hinnang

- 83 Esiteks tuleb märkida, et piiravate üksikmeetmete puhul on kaitseõigustest ja õigusest tõhusale kohtulikule kaitsele kinnipidamiseks eeskätt nõutav, et liidu pädev asutus teeb asjaomasele isikule teatavaks elemendid, mis on tema käsutuses asjaomase isiku vastu oma otsuse põhjendamiseks (28. märtsi 2017. aasta kohtuotsus Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, punkt 121 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 84 Käesoleval juhul ei vaidlusta apellandid siiski asjaolu, et IRISLiga seotuse kriteerium, mis tuleneb 2013. aasta oktoobri vaidlusalustest aktidest, on üldkohaldatav, nagu märkis õigustatult Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 97, sest see määratleb objektiivselt ja abstraktselt selliste IRISList erinevate isikute ja üksuste kategooria, kelle suhtes võivad olla kohaldatavad piiravad meetmed, ega ka asjaolu, et IRISList erinevad apellandid ei ole sellest kriteeriumist isiklikult puudutatud.
- 85 Neil tingimustel ei pidanud nõukogu enne IRISLiga seotuse kriteeriumi kehtestamist tegema teatavaks tema käsutuses olevaid elemente IRISList erinevatele apellantidele.
- 86 IRISLi enda kohta tuleb märkida, et see kriteerium ei võimalda võtta tema suhtes piiravaid üksikmeetmeid, mistõttu *ad hominem* laadist, millele ta selle kriteeriumiga seoses tugineb, ei tulene nõukogule kohustust kohaldada käesoleva kohtuotsuse punktis 83 viidatud kohtupraktikat. Tuleb täheldada, et igal juhul nägi 2013. aasta oktoobri vaidlusalustest aktidest varasem regulatsioon IRISLit puudutavas osas juba ette sellise *ad hominem* kriteeriumi, mistõttu teabe puudumine kõnealuse muutmise kohta ei tekitanud talle kahju ega jätnud teda eeskätt täielikult ilma võimalusest pöörduda nõukogu poole, et esitada oma seisukoht selle kriteeriumi isikliku laadi kohta, vajaduse korral pärast 16. septembri 2013. aasta kohtuotsuse kuulutamist.
- 87 Neil tingimustel tuleb asuda seisukohale, et Üldkohus ei rikkunud õigusnorme, kui ta asus seisukohale, et kõnealuste aktide vastuvõtmisel ei olnud rikutud apellantide kaitseõigusi.

- 88 Teiseks tuleb seoses küsimusega, kas Üldkohus rikkus õigusnorme, kui ta tuvastas vaidlustatud kohtuotsuse punktides 173–181, et nõukogu ei olnud rikkunud apellantide kaitseõigusi nende uuesti kandmisel vaidlusalustesse loeteludesse, märkida, et hilisema vara külmutamise otsuse puhul, millega jäetakse isiku või üksuse nimi edasi selliste isikute ja üksuste loetellu, kelle vara külmutatakse, peab sellise otsuse tegemisele põhimõtteliselt eelnema asjaomase isiku või üksuse vastu aluseks võetavate elementide teatavaks tegemine ning talle võimaluse andmine olla ära kuulatud (vt selle kohta 21. detsembri 2011. aasta kohtuotsus *Prantsusmaa vs. People's Mojahedin Organization of Iran*, C-27/09 P, EU:C:2011:853, punkt 62, ja 7. aprilli 2016. aasta kohtuotsus *Central Bank of Iran vs. nõukogu*, C-266/15 P, EU:C:2016:208, punkt 32).
- 89 Kui piisavalt täpne teave, mis võimaldab huvitatud isikul esitada tõhusalt oma seisukoht elementide kohta, mille nõukogu võtab tema vastu aluseks, on talle teatavaks tehtud, siis ei tulene kaitseõigustest kinnipidamise põhimõttest nõukogule kohustust võimaldada sel isikul spontaanselt tutvuda tema toimikus sisalduvate kõigi dokumentidega. Nõukogu on kohustatud võimaldama tutvuda kõigi asjaomast meetet puudutavatele mittekonfidentsiaalsetele haldusdokumentidega üksnes juhul, kui huvitatud isik seda taotleb (vt selle kohta 16. novembri 2011. aasta kohtuotsus *Bank Melli Iran vs. nõukogu*, C-548/09 P, EU:C:2011:735, punkt 92, ning 28. juuli 2016. aasta kohtuotsus *Tomana jt vs. nõukogu ja komisjon*, C-330/15 P, ei avaldata, EU:C:2016:601, punkt 66).
- 90 Samuti on oluline täpsustada, et Euroopa Kohtu praktika kohaselt tuleb õigus olla ära kuulatud enne selliste aktide vastuvõtmist, millega jäetakse kehtima piiravad meetmed isikute ja üksuste suhtes, kellele neid meetmeid juba kohaldatakse, mängu siis, kui nõukogu võtab selliste isikute või üksuste vastu aluseks uued elemendid, ent mitte siis, kui loetellu edasi jätmise aluseks on samad põhjendused kui need, mis õigustasid kõnealused piiravad meetmed kehtestava algse akti vastuvõtmist (vt selle kohta 21. detsembri 2011. aasta kohtuotsus *Prantsusmaa vs. People's Mojahedin Organization of Iran*, C-27/09 P, EU:C:2011:853, punkt 63, ning 28. juuli 2016. aasta kohtuotsus *Tomana jt vs. nõukogu ja komisjon*, C-330/15 P, ei avaldata, EU:C:2016:601, punkt 67).
- 91 Nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktis 190, on käesoleval juhul see ajahetk, mis tuleb võtta aluseks hinnates, kas nõukogu pidas kinni apellantide õigusest olla ära kuulatud, kuupäev, mil ta kandis nad uuesti vaidlusalustesse loeteludesse, see tähendab 26. november 2013. Ent nagu nähtub vaidlustatud kohtuotsuse punktides 173–175, tegi nõukogu apellantidele teatavaks kavatsetava uuesti loeteludesse kandmise põhjendused 22. või 30. oktoobri 2013. aasta kirjadega; need põhjendused tuginesid samadele faktilistele asjaoludele ja olid sisuliselt samad põhjendustega, mis on ära toodud 2010. aastal vastuvõetud esmakordse loeteludesse kandmise otsustes, nii et tegemist oli apellantidele juba teadaolevate elementidega. Pealegi nähtub vaidlustatud kohtuotsuse punktides 176–180, et apellandid olid oma 15. või 19. novembri 2013. aasta kirjades esitanud nende elementide kohta oma märkused; see toimus enne 2013. aasta novembri vaidlusaluste aktide vastuvõtmist ning nõukogu vastas neile märkustele 27. novembril 2013, edastades neile oma toimiku dokumendid.
- 92 Nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktis 193, ei ole nõukogu pealegi vastupidi apellantide argumentidele kohustatud vastama asjaomase isiku või üksuse esitatud märkustele enne kavatsetavate piiravate meetmete kehtestamist. Nimelt seondub selline pärast huvitatud isikute ärakuulamist saadetud vastus pigem selle akti põhjendustega, millega meetmed kehtestatakse, kui kaitseõigustest kinnipidamisega.
- 93 Neil tingimustel tuleb asuda seisukohale, et Üldkohus ei rikkunud õigusnorme, kui ta asus seisukohale, et nõukogu ei rikkunud 2013. aasta novembri vaidlusaluste aktide vastuvõtmisel apellantide kaitseõigusi.
- 94 Järelikult tuleb neljas ja seitsmes väide tagasi lükata.

Kolmas, viies ja üheksas väide ning esimese väite esimene osa ja kuuenda väite teine osa

– Poolte argumendid

- 95 Oma kolmanda, viienda ja üheksanda väite ning oma esimese väite esimese osa ja kuuenda väite teise osaga heidavad apellandid Üldkohtule ette seda, et ta asus ühelt poolt vaidlustatud kohtuotsuse punktides 63, 71, 74 ja 76 vääralt seisukohale, et 2013. aasta oktoobri vaidlusalused aktid olid õigustatud ja proportsionaalsed Iraanis tuumarelva leviku vastu võitlemise eesmärgi suhtes, ning teiselt poolt vaidlustatud kohtuotsuse punktides 93–95 seisukohale, et selliste nende sõnul kõnealusele eesmärgile mittevastavate aktide vastuvõtmine pärast 16. septembri 2013. aasta kohtuotsust ei kujutanud endast võimu kuritarvitamist nõukogu poolt. Nad väidavad lisaks, et Üldkohus rikkus õigusnorme, kui ta leidis, et 2013. aasta oktoobri ja novembri vaidlusaluste aktidega ei olnud õigustamatult ja ebaproportsionaalselt kahjustatud apellantide põhiõigusi, eeskätt õigust omandile ja õigust maine puutumatussele.
- 96 Apellandid väidavad esiteks, et resolutsiooni 1747 (2007) rikkumise kriteerium ei ole sobiv Iraanis tuumarelva leviku vastu võitlemise eesmärgi saavutamiseks ega selle suhtes proportsionaalne, kui selle resolutsiooni punktis 5 keelatud relvade veo, asjaomase üksuse tegevuse ja tuumarelva leviku vahel puudub seos. Sama kehtib nende sõnul IRISLiga seotuse kriteeriumi puhul, kuivõrd tütarettvõtja kandmine selliste üksuste loetellu, kelle vara külmutatakse, on õigustatud üksnes siis, kui emarettvõtja on osalenud tuumarelva levikus.
- 97 Apellandid on järgmiseks seisukohal, et Üldkohtu arutluskäik on vastuoluline. Kinnitades, et need kriteeriumid on õiguspärased, selgitamata seejuures, miks need on kõnealuse eesmärgi saavutamiseks sobivad ja selle suhtes proportsionaalsed, olevat Üldkohus asunud samas vaidlustatud kohtuotsuse punktides 101 ja 102 vääralt seisukohale, et need kriteeriumid ei nõua seose olemasolu apellantide ja tuumarelva leviku vahel ning ei kohusta nõukogu sellise seose olemasolu tõendama. Sel moel toimides tõlgendas Üldkohus nende sõnul neid kriteeriume liiga laialt.
- 98 Apellandid lisavad, et Üldkohus ei analüüsinud ka seda, kuidas võimaldab nende uuesti kandmine vaidlusalustesse loeteludesse saavutada kõnealust eesmärki ja avaldada Iraani Islamivabariigile survet olukorras, kus IRISL ei ole vastupidi vaidlustatud kohtuotsuse vihjetele ei Iraani valitsuse omanduses ega kontrolli all. Nad täpsustavad viimaseks, et kuivõrd IRISLiga seotuse kriteeriumis on IRISLit uuesti sõnaselgelt nimetatud, muudeti ta maailma silmis üksuseks, kes aitab kaasa tuumarelva levikule; sellel olid nende sõnul tõsised tagajärjed tema mainele ja äritegevusele.
- 99 Nõukogu, keda toetab komisjon, vaidleb apellantide argumentidele vastu.

– Euroopa Kohtu hinnang

- 100 Kolmanda, viienda ja üheksanda väite ning esimese väite esimese osa ja kuuenda väite teise osaga heidavad apellandid sisuliselt esiteks ette seda, et Üldkohus asus samadele argumentidele tuginedes vääralt seisukohale, et nende põhiõiguse omandile ja õiguse maine puutumatussele kahjustamine, mis võis tuleneda 2013. aasta oktoobri ja novembri vaidlusalustest aktidest, oli proportsionaalne, ning et resolutsiooni 1747 (2007) rikkumise ja IRISLiga seotuse kriteeriumide sõnastus oli samuti kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega.
- 101 Kõigepealt tuleb täheldada, et vastavalt harta artikli 52 lõikele 1 tohib hartaga tunnustatud õiguste ja vabaduste teostamist piirata ainult seadusega ja nende olemust arvestades; proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt võib nende õiguste ja vabaduste piiranguid seada üksnes juhul, kui need on vajalikud ning vastavad tegelikult liidu tunnustatud üldist huvi pakkuvatele eesmärkidele või kui on vaja kaitsta teiste isikute õigusi ja vabadusi.

- 102 Nagu Üldkohus õigustatult märkis vaidlustatud kohtuotsuse punktides 204 ja 205, ei ole harta artiklis 17 tunnustatud õigus omandile seega absoluutne õigus. Lisaks nõuab proportsionaalsuse põhimõte, et liidu õigusnormiga rakendatavad vahendid oleksid asjaomase regulatsiooniga taotletavate õiguspäraste eesmärkide saavutamiseks sobivad ega läheks kaugemale sellest, mis on nende saavutamiseks vajalik (15. novembri 2012. aasta kohtuotsus *Al-Aqsa vs. nõukogu ja Madalmaad vs. Al-Aqsa*, C-539/10 P ja C-550/10 P, EU:C:2012:711, punkt 122 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 29. novembri 2018. aasta kohtuotsus *National Iranian Tanker Company vs. nõukogu*, C-600/16 P, EU:C:2018:966, punkt 76).
- 103 Seoses proportsionaalsuse põhimõttest kinnipidamise kohtuliku kontrolliga on Euroopa Kohus tunnustanud liidu seadusandja ulatuslikku kaalutusõigust valdkondades, mis nõuavad viimaselt poliitiliste, majanduslike ja sotsiaalsete valikute tegemist ning kus tal tuleb anda keerukaid hinnanguid, nagu märkis õigustatult ka Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 62. Euroopa Kohus järeldas sellest, et nendes valdkondades võetud meetme õiguspärasust võib mõjutada vaid selle ilmselge sobimatus pädeva institutsiooni taotletava eesmärgi saavutamiseks (28. novembri 2013. aasta kohtuotsus *nõukogu vs. Manufacturing Support & Procurement Kala Naft*, C-348/12 P, EU:C:2013:776, punkt 120 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 104 Seoses eesmärgiga, mida nõukogu taotles, kui ta võttis vastu 2013. aasta oktoobri ja novembri vaidlusalused aktid, millega muudeti otsust 2010/413 ja määrust nr 267/2012, on Euroopa Kohus juba sedastanud, et nimetatud otsuse ja määruse eesmärk on takistada tuumarelva levikut ja avaldada nii survet Iraani Islamivabariigile, et ta lõpetaks asjaomase tegevuse. See eesmärk, mis kuulub rahu ja rahvusvahelise julgeoleku tagamisega seotud pingutuste üldisemasse raamistikku, on õiguspärane (29. novembri 2018. aasta kohtuotsus *National Iranian Tanker Company vs. nõukogu*, C-600/16 P, EU:C:2018:966, punkt 77 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 105 Seoses 2013. aasta oktoobri ja novembri vaidlusaluste aktide sobivusega selle eesmärgi saavutamiseks tuleb seoses resolutsiooni 1747 (2007) rikkumise kriteeriumiga märkida, et nagu väidab nõukogu, tuleneb sellest resolutsioonist, et julgeolekunõukogu pidas resolutsiooni punktis 5 ette nähtud relvade Iraanist üleandmise keeldu vastavaks eesmärgile tagada, et Iraani tuumaprogrammi siht on ainuüksi rahumeelne, ning takistada Iraani Islamivabariigil arendada tundlikku tehnoloogiat oma tuuma- ja raketiprogrammi toetuseks.
- 106 Nagu kohtujurist tähendas oma ettepaneku punktides 76 ja 77, võib relvadega kauplemisest saadav tulu anda Iraani valitsuse käsutusse otseselt või kaudselt eri laadi ressursid või vahendid, mis võimaldavad tal jätkata tuumarelva levikuga seotud tegevust, ning samuti võib selle tulu kõnealusel eesmärgil kõrvale suunata.
- 107 Neil tingimustel võimaldab resolutsiooni 1747 (2007) rikkumise kriteerium – nagu märkis õigustatult Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 101 ja 102 – seada sihtmärgiks isikute ja üksuste sellise käitumise, mis võib soodustada tuumarelva levikuga seotud tegevust Iraanis, isegi kui neil isikutel ja üksusel ei ole mingit otsest ega kaudset seost tuumarelva levikuga ja nad ei osale vastavas tegevuses; järelikult on see kriteerium sobiv käesoleva kohtuotsuse punktis 104 nimetatud eesmärgi saavutamiseks.
- 108 Seoses selle kriteeriumi vajalikkusega tuleb täheldada, et vastupidi apellantide väidetele ei saa asjaolu, et see võimaldab võtta vara külmutamise meetmed olukorras, kus puudub seos asjaomaste isikute või üksuste ja tuumarelva leviku vahel, viia järelduseni, et need meetmed lähevad kaugemale sellest, mis on kõnealuse eesmärgi saavutamiseks vajalik, kuivõrd Euroopa Kohus on juba sedastanud, et selline loetellu kandmise kriteerium nagu Iraani valitsuse aitamise kriteerium, mis võimaldab seada sihtmärgiks asjaomase isiku või üksuse enda tegevuse, millel iseenesest puudub mis tahes otsene või kaudne seos tuumarelva levikuga, kuid mis võib siiski seda soodustada, ei lähe kaugemale sellest, mis on vajalik kõnealuse eesmärgi saavutamiseks (vt selle kohta 29. novembri 2018. aasta kohtuotsus *National Iranian Tanker Company vs. nõukogu*, C-600/16 P, EU:C:2018:966, punkt 78). Samuti tuleb

rõhutada, et suur hulk julgeolekunõukogu resolutsioone nagu ka liidu poolt järk-järgult võetud eri meetmed vastavad vajadusele laiendada selle sama eesmärgi saavutamiseks mõeldud piiravate meetmete valikut.

- 109 IRISLiga seotuse kriteeriumi kohta tuleb märkida, et see kuulub Iraani Islamivabariigi vastu võetud piiravaid meetmeid reguleerivate õigusnormidega taotletavate eesmärkidega selgelt piiritletud õiguslikku raamistikku.
- 110 Euroopa Kohus on selle kohta juba otsustanud, et kui Iraani valitsust aitava üksuse vara külmutatakse, on märkimisväärne oht, et see üksus avaldab tema omandis või kontrolli all olevatele üksustele survet, et hiilida kõrvale tema suhtes võetud meetmete tagajärgedest, mistõttu on viimati nimetatud üksuste vara külmutamine vajalik ja sobiv, et tagada võetud meetmete tõhusus ja see, et nendest meetmetest ei hiilita kõrvale (vt selle kohta 22. septembri 2016. aasta kohtuotsus NIOC jt vs. nõukogu, C-595/15 P, ei avaldata, EU:C:2016:721, punkt 89 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 111 Selle kriteeriumiga määratletakse objektiivselt selliste isikute ja üksuste piiratud kategooria, kes neid IRISLiga ühendavate seoste tõttu võiksid muuta viimase suhtes võetud piiravatest meetmetest kõrvalehiilimise hõlpsamaks ja seega seada ohtu käesoleva kohtuotsuse punktis 104 nimetatud eesmärgi, mis seisneb tuumarelvade leviku takistamises ja nii surve avaldamises Iraani Islamivabariigile, ja seda olenemata nende isikute ja üksuste võimalikust osalemisest tuumarelvade levikuga seotud tegevuses; seega ei lähe see kriteerium ilmselgelt kaugemale sellest, mis on kõnealuse eesmärgi saavutamiseks vajalik.
- 112 Tuleb lisada, et käesoleva kohtuotsuse punktides 106–111 esitatud kaalutlustega arvestades tuleb tagasi lükata apellantide argument, mille kohaselt Üldkohtu arutluskäik on vastuoluline, sest ta asus seisukohale, et resolutsiooni 1747 (2007) rikkumise ja IRISLiga seotuse kriteeriumid – mis on küll õigustatud ja kõnealuse eesmärgi suhtes proportsionaalsed – ei nõua seose tuvastamist asjaomase isiku või üksuse ning tuumarelvade leviku vahel. Sel moel toimides ei tõlgendanud Üldkohus neid kriteeriume ülemäära laialt ning tema arutluskäik ei ole vastuoluline.
- 113 Seoses apellantide maine väidetava kahjustamisega tuleb lisaks märkida, et Üldkohus ei rikkunud õigusnorme ka siis, kui ta sedastas vaidlustatud kohtuotsuse punktis 209, et nõukogu ei väitnud, et apellandid ise osalesid tuumarelvade levikuga seotud tegevuses, mistõttu neid ei seostatud isiklikult tegevusega, mis seab ohtu rahu ja rahvusvahelise julgeoleku, ning et nende mainele põhjustatud kahju oli tingimata väiksem sellest, mis oleks põhjustatud juhul, kui nende uuesti vaidlusalustesse loeteludesse kandmine oleks toimunud sel põhjendusel. Seoses IRISLiga seotuse kriteeriumiga tuleb märkida, et ka see kriteerium ei viita sellele, et IRISL osaleb isiklikult tuumarelvade levikuga seotud tegevuses. Seega ei lähe maine kahjustamine ilmselgelt kaugemale sellest, mis on vajalik, arvestades käesoleva kohtuotsuse punktis 104 nimetatud eesmärgi esmajärgulist tähtsust ning vajadust määrata isikute ja üksuste selliste isikute ja üksuste, kelle vara külmutatakse, loetellu kandmise aluseks olevates üldistes kriteeriumides selgelt ja täpselt kindlaks asjaomased isikud ja üksused, see tähendab käesoleval juhul seosed IRISLiga, mis õigustavad iseenesest sellist loetellu kandmist olukorras, kus need seosed on tuvastatud.
- 114 Sellest tuleneb, et Üldkohus ei rikkunud vaidlustatud kohtuotsuse punktides 71, 73, 75–77, 103 ja 208 õigusnorme, kui ta asus esiteks sisuliselt seisukohale, et resolutsiooni 1747 (2007) rikkumise ja IRISLiga seotuse kriteeriume tuleb pidada proportsionaalsuse põhimõttega kooskõlas olevateks, ning leidis teiseks, et õiguse omandile piirangud ja apellantide mainele tekitatud kahju ei ole ilmselgelt ülemääraseks taotletavate eesmärkide suhtes.
- 115 Teiseks ei ole apellandid esitanud tõendeid, millest nähtuks, et nõukogu kuritarvitas 2013. aasta oktoobri vaidlusaluseid akte vastu võttes võimu. Euroopa Kohtu praktika kohaselt on akti puhul võimu kuritarvitamisega tegemist vaid siis, kui objektiivsete, asjakohaste ja kokkulangevate tõendite põhjal selgub, et akt on vastu võetud eranditult või vähemalt määravalt muude eesmärkide

saavutamiseks, kui need, mida toodi esile, või aluslepingus asjaomase juhtumi lahendamiseks spetsiaalselt ette nähtud menetluse vältimiseks (vt selle kohta 28. märtsi 2017. aasta kohtuotsus Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, punkt 135), nagu märkis õigustatult Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 92.

116 Ent nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktides 46–63 ja 101–114, asus Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 93–95 õigustatult seisukohale, et 16. septembri 2013. aasta kohtuotsus ei keela võtta vastu neid akte, mis vastavad õiguspärasele eesmärgile takistada tuumarelva levikut ja avaldada nii survet Iraani Islamivabariigile, et ta lõpetaks tuumarelva levikuga seotud tegevuse, nii et ta lükkas õigustatult tagasi nimetatud võimu kuritarvitamise kohta esitatud väite.

117 Sellest tuleneb, et kolmas, viies ja üheksas väide ning esimese väite esimene osa ja kuuenda väite teine osa tuleb tagasi lükata.

Kuuenda väite esimene osa

– Poolte argumendid

118 Oma kuuenda väite esimese osa raames heidavad apellandid esiteks ette seda, et Üldkohus jättis ekslikult tuvastamata ilmselged hindamisvead, mille nõukogu tegi IRISLi uuesti kandmisel vaidlusalustesse loeteludesse. Nende sõnul on faktilisest seisukohast väärad vaidlustatud kohtuotsuse punktides 117 ja 131 toodud Üldkohtu põhjendused, mis tuginevad tuvastusele, et resolutsiooni 1747 (2007) rikuti tegelikult 2009. aastal. Julgeolekunõukogu sanktsioonide komitee poolt 2009. aasta kohta esitatud aruanne, millele nõukogu tugines, ei võimaldavat asuda seisukohale, et IRISL rikkus seda resolutsiooni. Samuti olevat Üldkohus omistanud vaidlustatud kohtuotsuse punktides 120 ja 124 ebapiisavalt kaalu tõenditele – ja eeskätt ütlustele –, mille apellandid esitasid tõendamaks, et IRISL ei ole kuidagi seotud resolutsiooni 1747 (2007) rikkumisega.

119 Teiseks väidavad apellandid, et vaidlustatud kohtuotsuse punktides 136–165 jättis Üldkohus tuvastamata vead, mis nõukogu tegi faktiliste asjaolude hindamisel, kui ta leidis, et IRISList erinevate apellantide uuesti kandmine loeteludesse oli õigustatud IRISLiga seotuse kriteeriumi alusel. Nii olevat Üldkohus Khazar Shipping Lines'i, IRISL Europe'i ja Valfajr 8th Shipping Line'i puhul piirdunud kinnitusega, et nende uuesti kandmine vaidlusalustesse loeteludesse oli õigustatud, sest nad olid IRISLi omanduses, samas kui nõukogu ei olnud analüüsinud omanduses olemise määra ega seda, kas on tõenäoline, et neile avaldatakse survet, et hiilida kõrvale IRISLile kehtestatud piirangutest; Qeshm Marine Services & Engineeringu ja Marine Information Technology Developmenti puhul olevat Üldkohus piirdunud märkusega, et tegemist on IRISLi tütarettevõtjatega. Lisaks sellele olevat Üldkohus asunud vääralt seisukohale, et HDSL ja Safiran Payam Darya Shipping Lines tegutsevad IRISLi nimel, sest nad olid tegeliku kasusaava omanikuna võtnud üle mitu IRISLi laeva. Irano Misr Shippingu kohta ei olevat nõukogu nimetanud teenuseid, mida ta osutab, ega seletanud, miks need on esmatähtsad.

120 Nõukogu ja komisjoni väitel on kuuenda väite esimene osa vastuvõetamatu ja igal juhul põhjendamatu.

– Euroopa Kohtu hinnang

121 Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt on ainult Üldkohus pädev tuvastama ja hindama fakte ning põhimõtteliselt uurima tõendeid, millele ta nende faktide tuvastamisel tugineb. Kui asjaomased tõendid on kogutud nõuetekohaselt ning kui on järgitud õiguse üldpõhimõtteid ning tõendamiskoormist ja tõendite kogumist puudutavaid kohaldatavaid menetlusnorme, on nimelt üksnes Üldkohus pädev hindama talle esitatud elementide tõendusjõudu. Selline hinnang – välja arvatud

asjaomaste elementide moonutamise korral – ei ole seega õigusküsimus, mis allub sellisel kujul Euroopa Kohtu kontrollile (7. aprilli 2016. aasta kohtuotsus Akhras vs. nõukogu, C-193/15 P, EU:C:2016:219, punkt 67 ja seal viidatud kohtupraktika).

122 Osas, milles apellandid väidavad, et IRISLi uuesti kandmine loeteludesse resolutsiooni 1747 (2007) rikkumise kriteeriumi alusel ei olnud õigustatud julgeolekunõukogu sanktsioonide komitee poolt 2009. aasta kohta esitatud aruande alusel, millele nõukogu tugines, ning samuti võttes arvesse ütlusi, mille apellandid esitasid, tuleb käesolevas kohtuasjas märkida, et apellandid paluvad tegelikult Euroopa Kohtul uuesti hinnata Üldkohtus esitatud faktilisi asjaolusid ja tõendeid ning nende tõendusjõudu, ilma et nad oleksid seejuures väitnud, et neid elemente on moonutatud; see ei ole aga apellatsioonimenetluses vastuvõetav. Samadel põhjustel on vastuvõetamatud nende argumendid Üldkohtu poolt vaidlustatud kohtuotsuse punktides 136–165 tuvastatud faktiliste asjaolude kohta seoses Khazar Shipping Lines'i, IRISL Europe'i ja Valfajr 8th Shipping Line'i IRISLi omanduses olemise; Qeshm Marine Services & Engineeringu ja Marine Information Technology Developmenti IRISLi kontrolli all olemise; asjaolu, et HDSL ja Safiran Payam Darya Shipping Lines tegutsevad IRISLi nimel, ning asjaoluga, et Irano Misr Shipping osutab IRISLile esmatähtsaid teenuseid.

123 Sellest tuleneb, et kuuenda väite esimene osa tuleb tagasi lükata.

124 Kuivõrd kõik väited lükati tagasi, siis tuleb apellatsioonkaebus jätta tervikuna rahuldamata.

Kohtukulud

125 Euroopa Kohtu kodukorra artikli 184 lõikes 2 on ette nähtud, et kui apellatsioonkaebus on põhjendamatu, siis otsustab Euroopa Kohus kohtukulude jaotuse.

126 Vastavalt kodukorra artikli 138 lõikele 1, mida kodukorra artikli 184 lõike 1 alusel kohaldatakse apellatsioonkaebuste lahendamisel, on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud.

127 Kuna nõukogu on nõudnud kohtukulude väljamõistmist apellantidelt ja apellandid on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb nõukogu kohtukulud välja mõista apellantidelt, kes ühtlasi kannavad ise oma kohtukulud.

128 Vastavalt kodukorra artikli 140 lõikele 1, mida kodukorra artikli 184 lõike 1 alusel kohaldatakse apellatsioonkaebuste lahendamisel, kannab komisjon oma kohtukulud ise.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (neljas koda) otsustab:

1. Jätta apellatsioonkaebus rahuldamata.

2. Jätta Islamic Republic of Iran Shipping Lines'i, Hafize Darya Shipping Lines'i (HDSL), Khazar Shipping Lines'i, IRISL Europe GmbH, Qeshm Marine Services & Engineering Co., Irano Misr Shipping Co., Safiran Payam Darya Shipping Lines'i, Marine Information Technology Development Co., Rahbaran Omid Darya Ship Management Co., Hoopad Darya Shipping Agency ja Valfajr 8th Shipping Line Co. kohtukulud nende endi kanda ja mõista neilt välja Euroopa Liidu Nõukogu kohtukulud.

3. Jätta Euroopa Komisjoni kohtukulud tema enda kanda.

Allkirjad